

Datum: 16.05.2018

Napomena:

Medij: www.novosti.rs

Link: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/reportaze/aktuelno.293.html:727549-Heroina-spasavala-decu-iz-pakla-hrv...>

Autori: @Novostionline

Temе: Ministarstvo odbrane, Aleksandar Vulin, ministar

Naslov: Heroina spasavala decu iz pakla hrvatskih logora

Izložba u Domu vojske Srbije posvećena Dijani Budisavljević, koja je bila jedina nada za 7.500 mališana. Najtužniji trenutak u spasavanju dece bio je njihovo odvajanje od majki POTRESNE su slike dece u koncentracionom logoru Jasenovac, dece dovođene od Srema do Kozare, iz Like, Banije, Korduna, delova Bosanske Krajine... Njihova izgladnela i preplašena lica ucrtala su se u pamćenje svakome ko je kročio na izložbu posvećenu heroini Dijani Budisavljević, u Domu Vojske Srbije.

Autorica izložbe Slađana Zarić ispričala je priču o izuzetnoj ženi koju je patnja zatočenih mališana pokrenula na jednu od najvećih akcija spasavanja u Drugom svetskom ratu. Austrijanka Dijana Budisavljević spasla je od sigurne smrti više od 7.500 devojčica i dečaka iz ustaškog koncentracionog logora Jasenovac.

- Nemac Oskar Šindler spasao je više od 1.000 poljskih Jevreja, Irena Sendler je iz varšavskog geta izvela oko 2.500 jevrejske dece. Prema popisu prihvatne stanice Hrvatskog kulturnog centra u Zagrebu, iz logora u Jasenovcu Dijana Budisavljević izbacila je 7.577 dece. Međutim, kartoteka koju je vodila sa svojim saradnicima sadržala je više od 12.000 imena - navodi autorica izložbe. Pored fotografija bespomoćne dece zatočene u zloglasnim logorima, na izložbi su predstavljene i transportne liste i delovi kartoteke koje je o svakom spasenom detetu Dijana vodila sa nadom da će ta deca jednog dana ipak naći svoje roditelje. Dokumenti su pronađeni u beogradskim, banjalučkim i zagrebačkim arhivima.

PROČITAJTE JOŠ - Hrabrost Diane Budisavljević jača od zaborava

- Tema izložbe je zahtevna i važna i veoma teška za obradu - kaže Ivan Mangov, autor arhitekture izložbe. - S obzirom na to da najveći deo postavke čini fotografska građa, trudio sam se da podelom na različite celine izložbu učinim dinamičnijom. Postavka je zamišljena kao niz sala kroz koje posmatrač postepeno prolazi zaranjajući dublje u priču o stradanju i spasavanju dece iz Jasenovca.

Izložba donosi i priče o pojedinačnim sudbinama dece koja su ostala u životu zahvaljujući akciji

Datum: 16.05.2018

Napomena:

Medij: www.novosti.rs

Link: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/reportaze/aktuelno.293.html:727549-Heroina-spasavala-decu-iz-pakla-hrv...>

Autori: @Novostionline

Temе: Ministarstvo odbrane, Aleksandar Vulin, ministar

Naslov: Heroina spasavala decu iz pakla hrvatskih logora

Dijane Budisavljević i njenih saradnika. Međutim, nije poznato koliko dece je vraćeno porodici, ko je naknadno otkrio svoj identitet, koliko njih je ostalo da živi ne znajući da su kozaračka, odnosno jasenovačka deca.

- Na početku su deca dobijala kartončiće koji su im kanapom vezivani oko vrata, na kojima je pisalo ime, prezime, ime roditelja, selo iz kojeg dete potiče i logor iz kojeg je preuzeto - objašnjava Slađana Zarić. - Pored kartona, Dijana i njeni saradnici pravili su i transportne liste dece preuzete iz Jasenovca. Bio je to početak spasavanja, ali i očuvanja identiteta jasenovačke dece. Veliki deo identifikacionih kartona koje su deca imala oko vrata uništen je tokom transporta. Deca su te kartone kidala, a neretko i jela. Tako je nastao problem sa identitetom veoma male dece. Kad su došla u Zagreb, postojale su transportne liste i popisi imena, ali bez kartona nije bilo moguće ustanoviti identitet deteta.

Smatrajući da se suviše bavimo brojkama i zaboravljamo na pojedinačne sudbine i brutalnost priče, autorka izložbe je htela da opiše pojedinačne sudbine, da pokaže da je jedan transportni broj zapravo čovek koji ima ime i prezime i svoju sudbinu.

- Dijana je radila sve što je bilo u njenoj moći da sačuva toj deci život, a onda i identitet - ističe Zarićeva.

Najtužniji trenutak u spasavanju dece iz logora bio je njihovo odvajanje od majki. To je bio jedini način da deca ostanu živa - dečaci i devojčice koje majke nisu dale ili su ih tada sakrile ubijeni su u Jasenovcu.

Bosiljka Sudar Lončar odvojena je od majke zajedno sa braćom Stevanom i Milanom. Deo njenog svedočanstva prikazan je i na izložbi:

"Činilo mi se da dugo stojimo ispred kapije, a vreme je ipak brzo prolazilo. Došao je i čas našeg rastanka, Milan prvi izađe kroz kapiju, zatim je došao red na Stevu. Stevo se grčevito obesio majci oko vrata, vrišti i ne da se, plačemo, majka moli da pođe, lagano ga gura od sebe, ali Stevo ništa ne čuje... Bio je to jedan od strašnih i teških dana u mom životu i ne samo mom, taj užas su doživele stotine majki i dece. Mnogima je to bio poslednji rastanak".

Ovo je samo jedna od mnogih bolnih priča o kojima govori ova izložba.

FILM

IZLOŽBA, koju je otvorio ministar odbrane Aleksandar Vulin, deo je projekta "Dijanina deca" u kome je i dokumentarni film, koji će biti emitovan sledeće nedelje na Prvom programu RTS.

Projekat je realizovan u produkciji Ministarstva odbrane i Radio-televizije Srbije.

MALI JANIČARI

NA jednom od panoa piše:

"U Gornjoj Rijeci ustaše su smestile najzdravije dečake iz Jasenovca od kojih su planirali da naprave 'male janičare'. Srpski dečaci bili su obučeni u ustaške uniforme i često su nosili drvene puške. U logoru je zavladao epidemija tifusa koja je usmrtila sve male logoraše. Dijana je organizovala transport i ove dece, ali od 400 dečaka koji su bili smešteni u Gornjoj Rijeci, preživelo ih je vrlo malo."